

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie.”

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach pomocy technicznej Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.

Instytucja Zarządzająca Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 –
Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Wspólna Polityka Rolna po 2020 r. ***płatności bezpośrednie***

26 września 2019 r.

Nowy model wdrażania

Jeden plan strategiczny dla obu filarów - objęcie wsparcia bezpośredniego planowaniem wieloletnim wraz ze wszystkimi konsekwencjami takiego podejścia, tj. w szczególności:

- koniecznością stosowania wskaźników,
- przeprowadzania oceny,
- zaplanowania rocznych produktów oraz rocznych kwot jednostkowych, rocznych wskaźników rezultatu itd.

Obowiązkowe, satelitarne monitorowanie obszarów

Płatności bezpośrednie – definicje

Definicje – w projekcie rozporządzenia zaproponowano podział na:

- obowiązujące wprost, określone na poziomie UE (m.in. *rolnik*), oraz
- wymagające dookreślenia w planach strategicznych WPR, na podstawie wytycznych z rozporządzenia (*działalność rolnicza, użytki rolne (w tym grunty orne, uprawy trwałe oraz trwałe użytki zielone), kwalifikujące się hektary, młody rolnik i prawdziwi rolnicy (genuine farmers)*).

W dyskusji na forum UE najczęściej zastrzeżeń zgłaszanych jest do definicji „**prawdziwego rolnika**” oraz „**kwalifikującego się hektara**”.

Płatności bezpośrednie – definicje

Prawdziwy rolnik – według KE, płatności miałyby przysługiwać tylko osobom faktycznie prowadzącym działalność rolniczą, zdefiniowanymi przez państwo członkowskie na podstawie m.in. takich przesłanek jak: dochód, nakłady pracy w gospodarstwie, przedmiot działalności przedsiębiorstwa lub uwzględnienie w rejestrach.

Większość p.cz. (w tym Polska) opowiada się za dobrowolnością stosowania tej definicji. Poprawki PREZ umożliwiają niestosowanie tego przepisu.

W latach 2015-2017 Polska korzystała z możliwości niestosowania przepisów o rolniku aktywnym zawodowo w stosunku do gospodarstw, dla których kwota płatności bezpośrednich nie przekracza 5 000 euro (maksymalny limit dopuszczony przepisami UE).

Od 2018 r. Polska, podobnie jak większość PCZ UE, zaprzestała stosowania przepisów o rolniku aktywnym zawodowo, ponieważ weryfikacja kryterium aktywności zawodowej była bardzo skomplikowana i dotyczyła bardzo niewielkiej liczby rolników. Przykładowo, w kampanii 2015 r. za nieaktywnych zawodowo uznanych zostało 1 902 rolników (0,14% wszystkich wnioskujących).

Płatności bezpośrednie – definicje c.d.

Kwalifikujący się hektar – dyskusja dotyczy głównie kwestii włączenia do definicji:

- elementów krajobrazu, których zachowanie jest obowiązkowe zgodnie z GAEC 9,
- obszarów utrzymywanych w celu osiągnięcia minimalnego udziału powierzchni użytków rolnych przeznaczonych pod cele nieprodukcyjne lub obszarów zgodnie z GAEC 9,
- obszarów, które zostały ustanowione albo są utrzymywane jako rezultat zobowiązań rolnika w ramach ekoprogramów, na czas trwania tego zobowiązania.

Płatności bezpośrednie - minimalne wymogi

Minimalne wymogi - KE proponuje, aby wsparcie niezwiązane z produkcją przyznawać jedynie rolnikom, którzy posiadają kwalifikujące się grunty o powierzchni wyższej od określonego przez PCz minimalnego progu powierzchniowego (brak progu w odniesieniu do płatności związanych z produkcją).

Obecnie w Polsce warunkiem przyznania pomocy w ramach systemu wsparcia bezpośredniego jest posiadanie **przynajmniej 1 ha** gruntów kwalifikujących się do płatności, przy czym minimalna powierzchnia pojedynczej działki rolnej, która może być objęta płatnościami obszarowymi, to 0,1 ha. W przypadku rolników otrzymujących wsparcie związane z produkcją do zwierząt, nie jest konieczne spełnienie wymogu powierzchniowego, ale wówczas kwota płatności musi wynosić **przynajmniej 200 EUR**.

Płatności bezpośrednie – mechanizm redukcji

Redukcja płatności (*capping*) – KE proponuje wprowadzenie obowiązkowego mechanizmu progresywnej redukcji dla kwot płatności bezpośrednich powyżej 60 tys. euro na gospodarstwo. Wysokość współczynnika redukcji dla poszczególnych transz będzie określało państwo członkowskie, przy czym musi on wynosić:

- 1) co najmniej 25 % dla kwot z przedziału 60 tys. – 75 tys. EUR,
- 2) co najmniej 50 % dla kwot z przedziału 75 tys. – 90 tys. EUR,
- 3) co najmniej 75 % dla kwot z przedziału 90 tys. – 100 tys. EUR,
- 4) 100 % dla kwot przekraczających 100 tys. EUR.

Podstawa redukcji będzie obliczana z uwzględnieniem wszystkich rodzajów płatności i po odliczeniu kosztów zatrudnienia ponoszonych przez rolnika. Wiele PCz, w tym Polska, jest za wyłączeniem ekoprogramów z tego mechanizmu.

Płatności bezpośrednie – mechanizm redukcji c.d.

	OBECNIE	PO 2020 R.
Stosowanie	dla PCz, które wydzieliły więcej niż 5% pułapu krajowego na płatność redystrybucyjną – dobrowolne	obligatoryjne
Podstawa redukcji	jednolita płatność obszarowa	wszystkie płatności bezpośrednie
Próg kwotowy	150 tys. euro	60 tys. euro
Minimalne współczynniki redukcji	jeden – w wysokości 5% (dla transz powyżej 150 tys. euro)	zróżnicowane w zależności od transz (25%, 50%, 75% i 100%)
Odliczanie kosztów zatrudnienia	dobrowolne	obligatoryjne
Przeznaczenie uzyskanych środków	zasilenie II filaru WPR	finansowanie uzupełniającego redystrybucyjnego wsparcia dochodu do celów stabilności, a w dalszej kolejności innych płatności niezwiązanych z wielkością produkcji, bądź przesunięcie w całości albo w części do II filaru WPR
Skutki stosowania w PL	ok. 120 największych gospodarstw	ok. 1 450 największych gospodarstw*
	ok. 20 mln euro/rok	61-80,5 mln euro / rok (w zależności od wysokości ustanowionych współczynników redukcji)*

* Wstępne symulacje dokonane na podstawie danych ARiMR przy założeniu przesunięcia 15% środków II filaru WPR na płatności bezpośrednie.

Płatności bezpośrednie – rodzaje wsparcia

Obowiązkowe dla PCZ będzie wdrożenie następujących instrumentów:

- podstawowe wsparcie dochodów

Zastępuje system płatności podstawowej oraz system JPO. Możliwość kontynuacji systemu bez uprawnień oraz regionalne zróżnicowanie wysokości wsparcia.

- redystrybucyjne wsparcie dochodów

Ma zapewnić przesunięcie wsparcia z gospodarstw większych do gospodarstw mniejszych lub średnich, analogiczne do obecnej płatności „dodatkowej”. Zniesiona ma być górna granica przedziału hektarów w gospodarstwie, który może być objęty płatnością. Dotychczas stanowił ją próg w wysokości 30 ha albo średnia powierzchnia gospodarstwa w kraju (w przypadku PL: 6 ha) – w zależności od tego, która z tych wielkości była większa. Obecnie w PL płatność jest przyznawana do hektarów z przedziału (3; 30]. Na stosowaniu płatności redystrybucyjnej w obecnym kształcie korzystają gospodarstwa o powierzchni większej niż 5,9 ha, ale mniejszej niż 54,6 ha (w ich przypadku ubytek kwoty wsparcia w ramach jednolitej płatności obszarowej jest z nadwyżką kompensowany wielkością środków przyznanych w formie płatności redystrybucyjnej).

- systemy na rzecz klimatu i środowiska (ekoprogramy)

Dla rolników podejmujących się dobrowolnie stosowania dodatkowych praktyk prośrodowiskowych, których zakres musi wykraczać poza wymogi obowiązkowe.

Płatności bezpośrednie – rodzaje wsparcia c.d.

Dodatkowo PCZ będą mogły wdrożyć:

- wsparcie dla młodych rolników

Wg KE definicja młodego rolnika ma zawierać:

- 1) maksymalny limit wieku - nie więcej niż 40 lat,
- 2) warunki odnoszące się do bycia kierującym gospodarstwem oraz
- 3) wymagania odnośnie do szkoleń lub posiadanych odpowiednich umiejętności.

Jedna definicja dla I i II filaru WPR.

Ogółem (w ramach I i II filaru) na wsparcie należy przeznaczyć co najmniej 2% kwoty odpowiadającej alokacji na płatności bezpośrednie.

- ryczałtowe wsparcie dla małych gospodarstw

Zastępuje inne formy płatności. Płatność ma mieć charakter redystrybucyjny. Nie przewiduje się zwolnienia małych gospodarstw z kontroli warunkowości. Propozycja KE nie pozwala więc na realizację celów uproszczeniowych, jak ma to miejsce obecnie przy pomocy płatności dla małych gospodarstw.

Płatności bezpośrednie – rodzaje wsparcia c.d.

wsparcie dochodów związane z produkcją

Warunki przyznawania mają być zbliżone do warunków obecnych płatności związanych.

Sektory: zboża, nasiona oleiste, rośliny wysokobiałkowe, rośliny strączkowe, len, konopie, ryż, orzechy, ziemniak skrobiowy, mleko i przetwory mleczne, nasiona, mięso baranie i mięso kozie, wołowina i cielęcina, oliwa z oliwek, jedwabniki, susz paszowy, chmiel, burak cukrowy, trzcina cukrowa i cykoria, owoce i warzywa, zagajniki o krótkiej rotacji oraz inne uprawy niespożywcze, z wyłączeniem drzew, stosowane do wytwarzania produktów, które mogą zastępować materiały kopalne. W porównaniu do obecnego rozwiązania dodano „inne uprawy niespożywcze, z wyłączeniem drzew, stosowane do wytwarzania produktów, które mogą zastępować surowce kopalne”.

Maks. 10%+2%. Polska postuluje o rozszerzenie listy sektorów oraz zwiększenie limitu środków do 13%+2%.

Ocena potrzeb dla celu 1

Potrzeby	Metody/adresowanie	Propozycje interwencji
<p>1. Zwiększenie indywidualnego dochodu w rolnictwie w celu zapewnienia rolnikom godnego poziomu życia i wyrównywania szans rozwojowych, ekonomicznych, społecznych.</p>	<p>Powszechne instrumenty wsparcia bezpośredniego adresowane do wszystkich rolników.</p> <p>Ponadstandardowe wsparcie posiadaczy małych i średnich gospodarstw.</p>	<p>I. Rodzaje interwencji w formie płatności bezpośrednich:</p> <ul style="list-style-type: none">• podstawowe wsparcie dochodu do celów stabilności,• uzupełniające redystrybucyjne wsparcie dochodu do celów stabilności. <p>II. Rodzaje interwencji związane z rozwojem obszarów wiejskich:</p> <ul style="list-style-type: none">• płatności ONW.
<p>2. Rozwój produkcji rolnej metodami przyjaznymi dla środowiska naturalnego, zapewnienie bezpieczeństwa żywnościowego i dostępu do wysokiej jakości i przystępnej cenowo żywności.</p>	<p>Wsparcie gospodarstw produkujących żywność wysokiej jakości, ograniczających stosowanie środków chemicznych w uprawach i antybiotyków w chowie zwierząt.</p>	<p>Rodzaje interwencji w formie płatności bezpośrednich:</p> <ul style="list-style-type: none">• systemy na rzecz klimatu i środowiska (ekoprogramy).
<p>3. Zmniejszanie różnic w dochodach między gospodarstwami rolniczymi o różnych kierunkach produkcji rolnej oraz między gospodarstwami prowadzącymi działalność na obszarach o różnych uwarunkowaniach naturalnych.</p>	<p>Ukierunkowanie wsparcia na sektory, które ze względu na swoją specyfikę (np. nieelastyczność produkcji, słaba pozycja przetargowa producentów) bądź z powodu niekorzystnego położenia (np. obszary peryferyjne, obszary o utrudnionych warunkach naturalnych dla prowadzenia działalności rolniczej) osiągają niższe dochody.</p>	<p>I. Rodzaje interwencji w formie płatności bezpośrednich:</p> <ul style="list-style-type: none">• wsparcie dochodów związane z wielkością produkcji. <p>II. Rodzaje interwencji związane z rozwojem obszarów wiejskich:</p> <ul style="list-style-type: none">• płatności ONW.
<p>4. Utrzymanie produkcji w sektorach produkcji rolnej szczególnie istotnych ze względów gospodarczych, społecznych lub środowiskowych, a znajdujących się w trudnej sytuacji.</p>	<p>Ukierunkowanie wsparcia na sektory istotne ze względów gospodarczych, społecznych lub środowiskowych, a znajdujące się w trudnej sytuacji.</p>	<p>Rodzaje interwencji w formie płatności bezpośrednich:</p> <ul style="list-style-type: none">• wsparcie dochodów związane z wielkością produkcji.

Ocena potrzeb dla celu 1 – cd.

Potrzeby	Metody/adresowanie	Propozycje interwencji
5. Poprawa pozycji ekonomicznej rolnictwa unijnego względem rolnictwa światowego w związku z przewagą kosztową rolnictwa światowego wynikającą m.in. z różnic w restrykcjach przyrodniczych.	Powszechne instrumenty wsparcia bezpośredniego.	Rodzaje interwencji w formie płatności bezpośrednich: <ul style="list-style-type: none">• podstawowe wsparcie dochodu do celów stabilności,• uzupełniające redystrybucyjne wsparcie dochodu do celów stabilności.
6. Zapewnienie stabilnych dochodów gospodarstw przez łagodzenie skutków ryzyka cenowego (wynikającego ze zmienności koniunktury) i produkcyjnego (wynikającego ze zmienności uwarunkowań klimatyczno-pogodowych oraz występowania klęsk żywiołowych, inwazji szkodników, chorób zwierząt i roślin).	Powszechne instrumenty wsparcia bezpośredniego adresowane do wszystkich rolników. Ponadstandardowe wsparcie sektorów szczególnie wrażliwych na zmienność uwarunkowań koniunkturalnych i przyrodniczych. Instrumenty zarządzania ryzykiem.	I. Rodzaje interwencji w formie płatności bezpośrednich: <ul style="list-style-type: none">• podstawowe wsparcie dochodu do celów stabilności,• uzupełniające redystrybucyjne wsparcie dochodu do celów stabilności,• wsparcie dochodów związane z wielkością produkcji. II. Instrumenty zarządzania ryzykiem.
7. Utrzymanie potencjału produkcyjnego rolnictwa i przeciwdziałanie zaniechaniu prowadzenia działalności rolniczej na obszarach peryferyjnych i o niekorzystnych warunkach gospodarowania.	Powszechne instrumenty wsparcia bezpośredniego. Ponadstandardowe wsparcie prowadzenia działalności na obszarach peryferyjnych i o niekorzystnych warunkach gospodarowania jako rekompensata wyższych kosztów prowadzenia działalności na tych obszarach.	I. Rodzaje interwencji w formie płatności bezpośrednich: <ul style="list-style-type: none">• podstawowe wsparcie dochodu do celów stabilności. II. Rodzaje interwencji związane z rozwojem obszarów wiejskich: <ul style="list-style-type: none">• płatności ONW.
8. Przeciwdziałanie spadkowi opłacalności produkcji rolnej w gospodarstwach utrzymujących zwierzęta w szczególności na obszarach o niekorzystnych warunkach gospodarowania, w celu zmniejszenia presji na środowisko poprzez bardziej równomierne rozłożenie terytorialne produkcji zwierzęcej.	Wsparcie dla gospodarstw posiadających zwierzęta trawożerne w szczególności na obszarach z niekorzystnymi warunkami naturalnymi.	I. Rodzaje interwencji w formie płatności bezpośrednich: <ul style="list-style-type: none">• wsparcie dochodów związane z wielkością produkcji. II. Rodzaje interwencji związane z rozwojem obszarów wiejskich: <ul style="list-style-type: none">• płatności ONW.

Pytania panelowe

1. Komu przyznawać płatności bezpośrednie?
 - czy stosować definicję „prawdziwego rolnika”, a jeśli tak, to na podstawie jakich kryteriów?
 - jaka powinna być minimalna powierzchnia gospodarstwa?
2. W jaki sposób dystrybuować wsparcie?
 - jaki poziom redystrybucji środków finansowych (płatność redystrybucyjna)?
 - czy stosować ryczałtowe płatności dla małych gospodarstw?
 - czy różnicować płatności regionalnie?
3. Jakie sektory produkcji rolnej wymagają szczególnego wsparcia związanego z produkcją?
4. Czy stosować w ramach płatności bezpośrednich dodatkowe wsparcie dla młodych rolników?

Departament Płatności Bezpośrednich, MRiRW

Tel. 22 623 12 34

e-mail: sekretariat.platnosci@minrol.gov.pl